

Suvestinė redakcija nuo 2016-06-17

Įsakymas paskelbtas: TAR 2015-03-24, i. k. 2015-04235

**LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO
MINISTRAS
ĮSAKYMAS**

**DĖL LIETUVOS KAIMO PLĖTROS 2014–2020 METŲ PROGRAMOS PRIEMONĖS
„ŪKIO IR VERSLO PLĖTRA“ VEIKLOS SRITIES „PARAMA SMULKIESIEMS
ŪKIAMS“ ĮGYVENDINIMO TAISYKLIŲ PATVIRTINIMO**

2015 m. kovo 24 d. Nr. 3D–212
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. rugsėjo 15 d. nutarimu Nr. 1120 „Dėl Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos nuostatų patvirtinimo“, 9.2 ir 9.10 papunkčiais, į 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr.1305/2013 dėl paramos kaimo plėtrai, teikiamos Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) lėšomis, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1698/2005 (OL 2013 L 347, p. 487), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2014 m. spalio 17 d. Komisijos deleguotuoju reglamentu (ES) Nr. 1378/2014 (OL 2014 L 367, p. 16), 2014 m. liepos 17 d. Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) Nr. 808/2014, kuriuo nustatomos Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1305/2013 dėl paramos kaimo plėtrai, teikiamos Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) lėšomis, taikymo taisyklės (OL 2014 L 227, p. 18), 2014 m. kovo 11 d. Komisijos deleguotojo reglamento (ES) Nr. 807/2014, kuriuo papildomas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1305/2013 dėl paramos kaimo plėtrai, teikiamos Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) lėšomis, ir nustatomos pereinamojo laikotarpio nuostatos (OL 2014 L 227, p. 1), 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1303/2013, kuriuo nustatomos Europos regioninės plėtros fondui, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui, Europos žemės ūkio fondui kaimo plėtrai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondui bendros nuostatos ir Europos regioninės plėtros fondui, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondui taikytinos bendrosios nuostatos ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1083/2006 (OL 2013 L 347, p. 320), nuostatas, 2015 m. vasario 13 d. Europos Komisijos sprendimu C(2015)842 patvirtintą Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programą, Lietuvos

Respublikos Vyriausybės 2014 m. liepos 22 d. nutarimu Nr. 722 „Dėl valstybės institucijų ir įstaigų, savivaldybių ir kitų juridinių asmenų, atsakingų už Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 programos įgyvendinimą, paskyrimo“ ir siekdama, kad būtų efektyviai panaudotos EŽŪFKP lėšos, t v i r t i n u Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Ūkio ir verslo plėtra“ veiklos srities „Parama smulkiesiems ūkiams“ įgyvendinimo taisyklės (pridedama).

Žemės ūkio ministrė

Virginija Baltraitienė

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro
2015 m. kovo 24 d. įsakymu Nr. 3D-212

**LIETUVOS KAIMO PLĖTROS 2014–2020 METŲ PROGRAMOS PRIEMONĖS „ŪKIO IR
VERSLO PLĖTRA“ VEIKLOS SRITIES „PARAMA SMULKIESIEMS ŪKIAMS“
ĮGYVENDINIMO TAISYKLĖS**

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos (toliau – Programa) priemonės „Ūkio ir verslo plėtra“ veiklos srities „Parama smulkiesiems ūkiams“ įgyvendinimo taisyklės (toliau – Taisyklės) parengtos vadovaujantis 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1305/2013 dėl paramos kaimo plėtrai, teikiamos Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) lėšomis, kuriuo panaikinamas reglamentas (EB) 1698/2005 (OL 2013 L 347, p. 1), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2014 m. spalio 17 d. Komisijos deleguotuoju reglamentu (ES) Nr. 1378/2014 (OL 2014 L 367, p. 16), 2014 m. liepos 17 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentu (ES) Nr. 808/2014, kuriuo nustatomos Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1305/2013 dėl paramos kaimo plėtrai, teikiamos Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) lėšomis, taikymo taisyklės (OL 2014 L 227, p. 18), 2014 m. kovo 11 d. Komisijos deleguotuoju reglamentu (ES) Nr. 807/2014, kuriuo papildomas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1305/2013 dėl paramos kaimo plėtrai, teikiamos Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) lėšomis, ir nustatomos pereinamojo laikotarpio nuostatos (OL 2014 L 227, p. 1), 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1303/2013, kuriuo nustatomos Europos regioninės plėtros fondui, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui, Europos žemės ūkio fondui kaimo plėtrai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondui bendros nuostatos ir Europos regioninės plėtros fondui, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondui taikytinos bendrosios nuostatos ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1083/2006 (OL 2013 L 347, p. 320), 2015 m. vasario 13 d. Europos Komisijos sprendimu C(2015)842 patvirtintą Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programą, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. liepos 22 d. nutarimu Nr. 722 „Dėl valstybės institucijų ir įstaigų, savivaldybių ir kitų juridinių asmenų, atsakingų už Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 programos įgyvendinimą, paskyrimo“ bei Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos administravimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014 m. rugpjūčio 26 d. įsakymu Nr. 3D-507 „Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos administravimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Administravimo taisyklės).

II. SUTRUMPINIMAI IR SĄVOKOS

2. Šiose Taisyklėse vartojami sutrumpinimai:

Agentūra – Nacionalinė mokėjimo agentūra prie Žemės ūkio ministerijos.

Ministerija – Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija.

3. Taisyklėse vartojamos sąvokos:

3.1. **Įkainis** – Ministerijos patvirtinta kaina, už kurią galima įsigyti įrangos, technikos, mechanizmų, prekių, paslaugų ir (arba) darbų. Įkainis nustatomas eurai be pridėtinės vertės mokesčio.

3.2. **Mišrusis ūkis** – ūkis, kurio pajamos, įgyvendinus verslo planą, gaunamos iš daugiau nei vieno žemės ūkio sektoriaus.

3.3. **Paramos teikimo laikotarpis** – ne ilgesnis kaip 5 metų laikotarpis nuo sprendimo skirti paramą priėmimo iki galutinio lėšų išmokėjimo.

3.4. **Produkcijos standartine verte išreikštas žemės ūkio valdos ekonominis dydis** – piniginiiais vienetais išreikštas rodiklis, kuriuo apibūdinamas žemės ūkio valdos dydis ir kuris yra lygus valdos visos produkcijos standartinės vertės ir valdos pajamų, gautų už paslaugas žemės ūkiui, sumai.

3.5. **Projekto bendrosios išlaidos** (toliau – bendrosios išlaidos) – atlyginimas architektams, inžinieriams ir konsultantams už konsultacijas, susijusias su aplinkosauginiu ir ekonominiu tvarumu, įskaitant galimybių studijų, verslo planų (veiklos ir (arba) projektų aprašų) ir kitų su jais susijusių dokumentų rengimą, kai šios išlaidos susijusios su nekilnojamojo turto statyba ir (arba) įsigijimu, įskaitant ilgalaikę nuomą, ir gerinimu, naujų įrenginių ir įrangos, įskaitant techniką, pirkimu ir (arba) išperkamąja nuoma, taip pat viešinimo išlaidos.

3.6. **Specializuotas ūkis** – ūkis, kurio pajamos iš kurio nors žemės ūkio sektoriaus, įgyvendinus verslo planą, sudaro ne mažiau kaip 50 proc. visų veiklos pajamų.

3.7. **Verslo planas** – dokumentas, kuriame techniniu, finansiniu, ekonominiu, socialiniu ir aplinkosaugos atžvilgiu pagrindžiami investavimo tikslai, nurodomi projekte numatytoms investicijoms atlikti reikalingi ištekliai ir terminai.

3.8. **Verslo plano įgyvendinimo pradžia** – data, kai paramos gavėjas, pradėdamas įgyvendinti verslo planą, t. y. padaręs investiciją ir (arba) sudaręs sutartį dėl paslaugos gavimo, raštu apie tai informuoja Agentūrą.

3.9. **Verslo plano kontrolės laikotarpis** – trejų metų laikotarpis nuo paskutinio paramos išmokėjimo dienos, per kurį tikrinama, kaip paramos gavėjas laikosi paramos paraiškoje ir verslo plane numatytų įsipareigojimų.

3.10. **Žemės ūkio produktų perdirbimas** – žemės ūkio produktų paruošimas pakeičiant jų pirminę fizinę ar cheminę sudėtį.

3.11. **Žemės ūkio valda** (toliau – valda) – žemės ūkio veiklos ar alternatyviosios veiklos subjekto plėtojamos žemės ūkio veiklos ir (arba) alternatyviosios veiklos gamybos vienetų visuma, susijusi bendrais teisiniais, techniniais ir ekonominiais santykiais.

3.12. **Žemės ūkio veikla** – veikla, apimanti žemės ūkio produktų gamybą, savos gamybos žemės ūkio produktų perdirbimą, iš jų pagamintų maisto ar ne maisto produktų realizavimą ir (arba) geros agrarinės ir aplinkosauginės žemės būklės palaikymą.

3.13. **Žemės ūkio ministerijos informacinė sistema** (toliau – ŽŪMIS) – prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos reguliavimo srities priskirtų institucijų ir įstaigų teikiamų paslaugų informacinė sistema.

4. Kitos šiose Taisyklėse vartojamos sąvokos apibrėžtos Programoje, Administravimo taisyklėse ir kituose Lietuvos Respublikos ir ES teisės aktuose.

III. PRIORITETAI, TIKSLINĖS SRITYS IR KOMPLEKSINIAI TIKSLAI

5. Priemonės „Ūkio ir verslo plėtra“ veiklos srities „Parama smulkiesiems ūkiams“ (toliau – priemonės veiklos sritis) prioritetai – ūkių ekonominės veiklos rezultatų gerinimas ir palankesnių sąlygų ūkių restruktūrizavimui ir modernizavimui sudarymas, visų pirma siekiant intensyvinti dalyvavimą rinkoje ir orientavimą, taip pat žemės ūkio įvairinimą.

6. Priemonės veiklos srities tikslinės sritys – efektyvesnis ūkininkavimas modernizuojant ūkius, užsiimant prekybine gamyba bei konkuruojant rinkoje, didinant smulkiųjų ūkių ekonominį gyvybingumą.

7. Priemonės veiklos srities kompleksiniai tikslai:

7.1. inovacijų kūrimas, diegimas ir sklaida;

7.2. aplinkos išsaugojimas ir tvari plėtra;

7.3. klimato kaitos švelninimas.

IV. REMIAMA VEIKLA

8. Pagal priemonės veiklos sritį remiama tokia veikla:

8.1. žemės ūkio produktų gamyba;

8.2. prekių žemės ūkio produktų (pagamintų (išaugintų) valdoje) apdorojimas (rūšiavimas, pakavimas ir t. t.), perdirbimas ir teikimas rinkai;

9. Pagal priemonės veiklos sritį remiami specializuoti (kai gautos pajamos iš konkretaus specializuoto sektoriaus veiklos, įgyvendinus verslo planą, sudarys ne mažiau kaip 50 proc. visų ūkio veiklos pajamų) ir mišrieji ūkiai.

V. GALIMI PAREIŠKĖJAI

10. Paramos pagal šią priemonės veiklos sritį gali kreiptis ne jaunesni kaip 18 metų fiziniai asmenys, užsiimantys žemės ūkio veikla ir iki paramos paraiškos pateikimo dienos įregistravę žemės ūkio valdą ir ūkininko ūkį teisės aktų nustatyta tvarka.

11. Paramos paraiškos, pateiktos fizinio asmens kartu su partneriais, nepriimamos.

12. Jei pareiškėjas mirė po paramos paraiškos pateikimo, bet iki sprendimo skirti paramą priėmimo dienos, paramos paraiška išregistruojama. Tuo atveju, jei nekilnojamasis turtas (statinys), į kurį investuojama, priklauso pareiškėjo sutuoktiniui arba pareiškėjui ir jo sutuoktiniui nuosavybės teise, arba pareiškėjui bendrosios dalinės nuosavybės teise, paramos paraiška pareiškėjui mirus gali būti išregistruojama tik gavus sutuoktinio sutikimą. Jei sutuoktinis nesutinka su paramos paraiškos išregistravimu, jis paramos gavėjo įsipareigojimus galėtų perimti ir tęsti veiklą tik su sąlyga, jei atitiks pareiškėjo tinkamumo gauti paramą sąlygas ir reikalavimus bei projektų atrankos kriterijus įsipareigojimų perėmimo metu.

13. Paramos gavėjui mirus ar esant nenugalimos jėgos (*force majeure*) aplinkybėms, dėl kurių paramos gavėjas negali vykdyti prisiimtų įsipareigojimų po sprendimo skirti paramą priėmimo, parama gali būti mokama asmeniui, perimančiam paramos gavėjo įsipareigojimus ir tęsiančiam veiklą, tačiau su sąlyga, kad jis atitiks pareiškėjo tinkamumo gauti paramą sąlygas ir reikalavimus bei projektų atrankos kriterijus įsipareigojimų perėmimo metu.

14. Pareiškėjas / paramos gavėjas įgaliojimą veikti jo vardu kitam asmeniui gali suteikti tik iškilus nenugalimos jėgos (*force majeure*) aplinkybėms.

VI. TINKAMUMO GAUTI PARAMĄ SĄLYGOS IR REIKALAVIMAI

15. Paraiškos tinkamumas gauti paramą vertinamas pagal paramos paraiškos pateikimo dieną pareiškėjo pateiktus ir atitinkamais dokumentais pagrįstus duomenis, viešuosiuose registruose esančius duomenis, taip pat pagal dokumentus ir informaciją, gautą iš pareiškėjo po Agentūros paklausimo (-ų). Jei šie duomenys skiriasi, vadovaujamosi registruose esančiais duomenimis.

16. Pareiškėjas laikomas tinkamu gauti paramą, jei atitinka šių Taisyklių V skyriuje ir šiame Taisyklių punkte išvardytas tinkamumo gauti paramą sąlygas ir reikalavimus. Tinkamumo gauti paramą sąlygos ir reikalavimai yra šie:

16.1. projektas atitinka šių Taisyklių III skyriuje nurodytus prioritetus, tikslines sritis ir prisideda prie kompleksinių tikslų įgyvendinimo;

16.2. paraišką teikia subjektas, įvardytas tinkamu pareiškėju šių Taisyklių V skyriuje;

16.3. projekto veikla ir išlaidos yra susijusios su remiama priemonės veiklos srities veikla, nurodyta IV skyriuje;

16.4. pareiškėjas užtikrina, kad išlaidos, kurioms finansuoti prašoma paramos, nebuvo, nėra ir nebus finansuojamos iš kitų ES fondų ir kitų viešųjų lėšų;

16.5. parama teikiama veikiančiam ūkiui (kuris ne mažiau kaip paskutiniuosius metus iki paramos paraiškos pateikimo metų deklaruoja pasėlius ir (arba) registruoja gyvulius), kurio ekonominis dydis, išreikštas produkcijos standartine verte, paraiškos teikimo momentu yra ne mažesnis kaip 4 000 Eur ir ne didesnis kaip 7 999 Eur (ūkio ekonominis dydis skaičiuojamas pagal Produkcijos standartine verte išreikšto žemės ūkio valdos ekonominio dydžio apskaičiavimo tvarkos aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014 m. birželio 23 d.

įsakymu Nr. 3D-382 „Dėl Produkcijos standartine verte išreikšto žemės ūkio valdos ekonominio dydžio apskaičiavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“);

16.6. pareiškėjas atitinka mažos arba labai mažos įmonės apibrėžimą, kaip nustatyta Lietuvos Respublikos smulkiojo ir vidutinio verslo plėtros įstatyme;

16.7. nekilnojamasis turtas (statinys), į kurį investuojama, paramos paraiškos pateikimo dieną turi priklausyti pareiškėjui, pareiškėjo sutuoktiniui arba pareiškėjui ir jo sutuoktiniui nuosavybės teise, arba pareiškėjui bendrosios dalinės nuosavybės teise, kai naudojimo nekilnojamuoju turtu tvarka nustatyta notariškai patvirtintoje sutartyje ir pareiškėjas investuoja į savo dalį. Tokiu atveju, kai nekilnojamasis turtas (statinys), į kurį investuojama, priklauso sutuoktiniui asmeninės nuosavybės teise, pateikiamas rašytinis sutuoktinio sutikimas investuoti į jam priklausančią nekilnojamąjį turtą (statinį) ir vykdyti verslo plane numatytą veiklą ne trumpiau kaip 8 metus nuo sprendimo skirti paramą datos. Statiniai ir žemė po esamais ir (arba) numatomais statyti statiniais bei gręžiniais pareiškėjo gali būti nuomojami arba kitaip užtikrinamas teisėtas naudojimas jais ne trumpesniam kaip 8 metų laikotarpiui nuo paraiškos pateikimo dienos. Jei statiniai ir žemė yra valdomi nuomos, panaudos ar kitais pagrindais, nuomos, panaudos sutartys turi būti įregistruotos VI Registrų centre. Nuomos, panaudos sutartyje ar kitais pagrindais naudojamos žemės valdymo ir naudojimo teisę suteikiančiuose dokumentuose turi būti aptarta statybų galimybė;

16.8. jei verslo plane numatyti statybos (naujo statinio (pastato) statyba, statinio rekonstravimas, statinio kapitalinis remontas) ar infrastruktūros įrengimo darbai, kartu su paramos paraiška pateikiamas statinio techninis projektas arba projektiniai pasiūlymai su statybos, rekonstravimo, kapitalinio remonto vertės skaičiavimu. Statinių techninis projektas (pateikiamas statinio techninio projekto, bendroji, sklypo sutvarkymo (sklypo plano), architektūros, technologijos, statybos skaičiuojamosios kainos nustatymo dalys) ir statybą (rekonstravimą) leidžiantis dokumentas, jei teikiamas vienas mokėjimo prašymas, t. y. parama išmokama dviem dalimis, turi būti pateikti iki verslo plano įgyvendinimo pradžios, jei teikiami du mokėjimo prašymai, t. y. parama išmokama trimis dalimis, turi būti pateikti kartu su pirmuoju mokėjimo prašymu, išskyrus nesudėtingus statinius ir įrenginius (Statybos techninis reglamentas STR 1.01.07:2010 „Nesudėtingi statiniai“, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2010 m. rugsėjo 27 d. įsakymu Nr. D1-812 „Dėl statybos techninio reglamento STR 1.01.07:2010 „Nesudėtingi statiniai“ patvirtinimo“. Jei projekte numatyta naujo statinio statyba, statinio rekonstravimas, statinio kapitalinis remontas, bet jiems paramos neprašoma, šie dokumentai neteikiami;

16.9. pareiškėjas neturi įsiskolinimų Lietuvos Respublikos valstybės biudžetui ir Valstybinio socialinio draudimo fondui (išskyrus atvejus, kai mokesčių, delspinigių, baudų mokėjimas atidėtas Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka arba dėl šių mokesčių, delspinigių, baudų vyksta mokestinis ginčas). Atitiktis šiam kriterijui gali būti tikslinama paramos paraiškos vertinimo metu;

16.10. ne vėliau kaip nuo paramos paraiškos pateikimo tvarko buhalterinę apskaitą pagal Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatytus reikalavimus;

16.11. pateiktas verslo planas, parengtas pagal šių Taisyklių 2 priede nustatytą formą. Verslo plano įgyvendinimo pabaiga turi sutapti su finansinių metų pabaiga. Pareiškėjas verslo plane nusimato per kiek metų planuoja jį įgyvendinti. Verslo plane:

16.11.1. pateikiama žemės ūkio valdos situacijos analizė;

16.11.2. pateikiama detali informacija apie planuojamas įgyvendinti veiklas, investicijas ir laikotarpius;

16.11.3. pateikiama informacija apie tolimesnę ūkio plėtrą, pasibaigus projektui;

16.11.4. pateikiami įrodymai, kad ūkio subjektas atitiks ekonominio gyvybingumo kriterijus, kaip nurodyta Ūkio subjektų, siekiančių pasinaudoti parama pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės, ekonominio gyvybingumo nustatymo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014 m. liepos 28 d. įsakymu Nr. 3D-440 „Dėl Ūkio subjektų, siekiančių pasinaudoti parama pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės, ekonominio gyvybingumo nustatymo taisyklių patvirtinimo“, (toliau – Ekonominio gyvybingumo nustatymo taisyklės);

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-368](#), 2016-06-15, paskelbta TAR 2016-06-16, i. k. 2016-17171

16.12. pareiškėjas užtikrina, kad verslo planą pradės įgyvendinti per 9 mėn. nuo sprendimo suteikti paramą priėmimo;

16.13. parama teikiama Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo I priedo produktų (išskyrus žuvininkystės ir akvakultūros produktus) gamybai ir valdoje pagamintiems produktams apdoroti ir (arba) perdirbti. Apdorojimo ir perdirbimo proceso metu gautas galutinis produktas turi būti Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo I priedo produktas. Parama gali būti skiriama tik toms investicijoms, kurios nefinansuotos pagal I Bendrosios žemės ūkio politikos ramsčio priemonės ir iš kitų fondų;

16.14. pareiškėjas užtikrina tinkamą projekto finansavimo šaltinį – skolintas lėšas, paramos lėšas, iš veiklos gautinas lėšas – kuris turi būti pagrįstas verslo plano finansinių ataskaitų duomenimis ir (arba) nurodytas paramos paraiškoje. Skolintos lėšos pagrindžiamos kartu su paramos paraiška pateikiant finansinės institucijos paskolos suteikimo galimybę patvirtinančius dokumentus arba su finansine institucija pasirašytą paskolos sutartį. Kai parama išmokama dviem dalimis, t. y. kai po sprendimo sumokamas avansas ir teikiamas vienas mokėjimo prašymas, paskolos sutartis turi būti pateikta iki verslo plano įgyvendinimo pradžios. Kai parama išmokama trimis dalimis, t. y. kai po sprendimo sumokamas avansas ir teikiami du mokėjimo prašymai, paskolos sutartis turi būti pateikta kartu su pirmuoju mokėjimo prašymu. Tuo atveju, jei projekto finansavimo šaltinis keičiamas, pateikiamas raštiškas patvirtinimas, kad atitinkamą projekto dalį pareiškėjas įgyvendins nuosavomis lėšomis;

16.15. investicijos atitinka darbo saugos reikalavimus, kaip nurodyta techniniame reglamente „Mašinų sauga“, patvirtintame Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2000 m. kovo 6 d. įsakymu Nr. 28 „Dėl techninio reglamento „Mašinų sauga“ patvirtinimo“, ir Elektrotechninių gaminių saugos techniniame reglamente, patvirtintame Lietuvos Respublikos ūkio ministro ir Lietuvos Respublikos standartizacijos departamento direktoriaus 1999 m. spalio 19 d. įsakymu Nr. 351/61 „Dėl Elektrotechninių gaminių saugos techninio reglamento patvirtinimo“;

16.16. investicijos atitinka higienos, maisto kokybės reikalavimus (šis reikalavimas taikomas, jei numatytos investicijos turi įtakos minėtų reikalavimų laikymuisi. Pareiškėjas kartu su paramos paraiška turi pateikti tai patvirtinimo Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos dokumentą);

16.17. poveikio aplinkai įvertinimas atliekamas iki paramos paraiškos pateikimo vadovaujantis Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatyme nustatytais atvejais;

16.18. parama neteikiama pareiškėjui, jei remiantis Dirbtinai sukurtų sąlygų paramai gauti nustatymo metodika, patvirtinta Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014 m. lapkričio 27 d. įsakymu Nr. 3D-889 „Dėl Dirbtinai sukurtų sąlygų paramai gauti nustatymo metodikos patvirtinimo“ nustatoma, kad pareiškėjas dirbtinai sukūrė tokiai paramai gauti reikalingas sąlygas;

16.19. parama neteikiama finansinių sunkumų turinčiam pareiškėjui (pareiškėjas bankrutuoja arba yra likviduojamas);

16.20. parama neteikiama pareiškėjams, kurie, dalyvaudami Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 m. programos priemonėje „Pusiaus natūrinis ūkininkavimas“, nebaigė įgyvendinti projekto ir (arba) atsisakė visos arba dalies paramos;

16.21. parama neteikiama pareiškėjams projektams, vykdomiems ne Lietuvos Respublikos teritorijoje.

VII. ĮSIPAREIGOJIMAI

17. Pareiškėjas prisiima šiuos įsipareigojimus:

17.1. pareiškėjas įsipareigoja pradėti įgyvendinti verslo planą per 9 mėn. nuo sprendimo suteikti paramą dienos. Paramos gavėjas, pradėjęs įgyvendinti verslo planą, raštu apie tai informuoja Agentūrą, pridėdamas dokumentus (investicijos įsigijimo dokumentus arba sutartį dėl paslaugų teikimo), įrodančius verslo plano įgyvendinimo pradžią;

17.2. pareiškėjas įsipareigoja apdrausti turtą, kuriam įsigyti ar sukurti bus panaudota parama, nuo sprendimo skirti paramą datos iki verslo plano kontrolės laikotarpio pabaigos (didžiausiu turto atkuriamosios vertės draudimu nuo visų galimų rizikos atvejų projekto įgyvendinimo laikotarpiui, o įgyvendinus projektą – likutinei vertei, atsižvelgiant į atitinkamos rūšies turto naudojimo laiką ir taikomas turto nusidėvėjimo normas). Reikalavimas gali būti

netaikomas, jei pareiškėjas įrodo, kad apdrausti paramos lėšomis įgytą ar sukurtą turtą nėra galimybių, ir kartu su mokėjimo prašymu pateikia bent tris šio fakto patvirtinimo oficialius skirtingų draudimo įmonių atsisakymo suteikti draudimo paslaugas raštus;

17.3. pareiškėjas įsipareigoja nekeisti projekto įgyvendinimo vietos ir sąlygų (vykdyti verslo plane numatytą žemės ūkio veiklą), neparduoti ir kitaip neperleisti kitam asmeniui už paramos lėšas įgyto turto, išskyrus biologinį turtą, nuo sprendimo skirti paramą datos iki verslo plano kontrolės laikotarpio pabaigos. Leidimą įkeisti turtą kredito įstaigoms Agentūra gali suteikti tik tiems paramos gavėjams, kurie paramos paraiškoje kredito įstaigos suteiktą paskolą įvardijo kaip vieną iš projekto finansavimo šaltinių. Agentūros sprendimu pareiškėjui gali būti leista įkeisti paramos lėšomis įsigytą turtą tik tai kredito įstaigai, kuri suteikė paskolą projektui įgyvendinti. Įkeičiamas turtas turi būti skirtas projekto įgyvendinimą užtikrinančiai paskolai finansuoti;

17.4. pareiškėjas, įsipareigoja iki verslo plano kontrolės laikotarpio pabaigos tvarkyti buhalterinę apskaitą šių Taisyklių 16.10 papunktyje nustatyta tvarka;

17.5. pareiškėjas įsipareigoja, kad jo įsigytos investicijos atitiks gyvūnų gerovės, veterinarijos, higienos ir maisto kokybės reikalavimus (jei investicijos turi įtakos minėtų reikalavimų laikymuisi). Su mokėjimo prašymu (kurio įgyvendinimo metu, įsigyjama tokia investicija) turi pateikti tai patvirtinimo dokumentą iš Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos;

17.6. pareiškėjas įsipareigoja viešinti paramą, vadovaudamasis Suteiktos paramos pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programą viešinimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014 m. gruodžio 3 d. įsakymu Nr. 3D-925 „Dėl Suteiktos paramos pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programą viešinimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – viešinimo taisyklės);

17.7. pareiškėjas įsipareigoja, ūkio ekonominį dydį, išreikštą produkcijos standartine verte, kuriam buvo suteikta parama, įgyvendinęs verslo planą, padidinti ne mažiau kaip 20 procentų;

17.8. pareiškėjas įsipareigoja, kad jo ūkio ekonominis dydis, išreikštas produkcijos standartine verte, nuo sprendimo suteikti paramą dienos iki verslo plano kontrolės laikotarpio pabaigos bus didesnis kaip 4 000 Eur;

17.9. pareiškėjas įsipareigoja investuoti ne mažiau kaip 80 proc. išmokėtos paramos sumos prieš pateikiant pirmąjį mokėjimo prašymą (taikoma tik tuo atveju jei pareiškėjui parama išmokama trimis dalinėmis išmokomis);

17.10. pareiškėjas įsipareigoja įgyvendinti pateiktą verslo planą;

17.11. pareiškėjas įsipareigoja investuoti visą paramos sumą numatytą paramos paraiškoje ir verslo plane;

17.12. pareiškėjas įsipareigoja laiku teikti mokėjimo prašymus ir prie jų reikalaujamus pateikti dokumentus.

VIII. PARAMOS DYDIS

18. Paramos suma – 15 tūkst. Eur be PVM vienam paramos gavėjui (išskyrus atvejus, kai prašoma mažesnės paramos sumos).

19. Parama skiriama įgyvendinti verslo planą.

20. Paramos gavėjas privalo investuoti visą paramos sumą.

21. Paramos teikimo (verslo plano įgyvendinimo) laikotarpis negali būti ilgesnis kaip 5 metai.

22. Parama išmokama dviem arba trimis dalinėmis išmokomis atsižvelgiant į verslo plane numatytas veiklas:

22.1. parama mokama dviem dalinėmis išmokomis, jeigu verslo planas įgyvendinamas per ne ilgesnį kaip 2 metų laikotarpį. Pirmoji išmokos dalis, sudaranti 50 proc. visos išmokos sumos, paramos gavėjui mokama priėmus sprendimą skirti paramą. Paskutinė 50 proc. išmokos dalis, mokama, jeigu verslo planas tinkamai įgyvendintas;

22.2. parama mokama trimis dalinėmis išmokomis, jeigu verslo planas įgyvendinamas per ne ilgesnį kaip 5 metų laikotarpį. Pirmoji išmokos dalis, sudaranti 50 proc. visos išmokos sumos, paramos gavėjui mokama priėmus sprendimą skirti paramą. Antroji išmokos dalis, sudaranti 30 proc. visos išmokos sumos, mokama, jeigu ne mažiau kaip 80 proc. išmokėtos paramos sumos yra investuota. Paskutinė 20 proc. išmokos dalis, mokama, jeigu verslo planas tinkamai įgyvendintas.

23. Verslo planas laikomas tinkamai įgyvendintu, jei:

23.1. ūkio ekonominis dydis, išreikštas produkcijos standartine verte padidintas ne mažiau kaip 20 proc.;

23.2. verslo plane numatyti veiklos plėtros tikslai, suplanuotos įgyvendinti investicijos bei ekonominio gyvybingumo rodikliai pagal Ekonominio gyvybingumo nustatymo taisyklės yra pasiekti.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-368](#), 2016-06-15, paskelbta TAR 2016-06-16, i. k. 2016-17171

24. Pareiškėjas, paramos gavėjas verslo plano įgyvendinimo laikotarpiu tuo pačiu metu negali dalyvauti įgyvendinant kitas investicines Programos priemones ir (arba) veiklos sritis.

25. Pakartotinai investicinės paramos galima kreiptis tik įgyvendinus ankstesnįjį ES lėšomis finansuojamą projektą, t. y. ne anksčiau kaip pateikus paskutinį mokėjimo prašymą ir galutinę projekto įgyvendinimo ataskaitą (netaikoma Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonės „Kaimo atnaujinimas ir plėtra“ veiklai „Asbestinių stogų dangos keitimas“ ir Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Pagrindinės paslaugos ir kaimų atnaujinimas kaimo vietovėse“ veiklos srities „Parama investicijoms į visų rūšių mažos apimties infrastruktūrą“ veiklą „Asbestinių stogų dangos keitimas“).

IX. TINKAMOS IR NETINKAMOS FINANSUOTI IŠLAIDOS

26. Tinkamomis finansuoti išlaidomis laikomos visos su verslo plano įgyvendinimu susijusios išlaidos.

27. Verslo plane turi būti numatytos visos numatomos įgyvendinti išlaidos (investicijos). Perkamos prekės turi būti naujos, nenaudotos, atitinkančios Lietuvos Respublikos ir ES teisės aktų nustatytus reikalavimus. Paramos lėšomis finansuojamos tik tinkamos finansuoti ir verslo planui įgyvendinti būtinos išlaidos (atitinkančios verslo plane iškelto tikslus), ir ne daugiau nei numatytas paramos dydis. Tinkamos finansuoti išlaidos verslo plane turi būti išvardytos pagal išlaidų kategorijas. Jei iki paramos paraiškos pateikimo prekių paslaugų ir (arba) darbų pirkimai neatlikti, tinkamų finansuoti išlaidų sumai ir rinkos kainai pagrįsti turi būti pateikiami trys komerciniai pasiūlymai (su lygiaverčiais pagrindines technines savybes apibūdinančiais parametrais), kuriais pagrindžiama visa prašoma paramos suma, o tinkama finansuoti išlaidų suma nustatoma pagal mažiausią pasiūlytą kainą. Tuo atveju, kai pareiškėjo pateiktuose komerciniuose pasiūlymuose nurodyta prekės, paslaugos, darbų kaina yra 10 proc. didesnė, nei analogiškos rinkoje egzistuojančios prekės, paslaugos ar darbų kainos, atliekami Administravimo taisyklių 69 punkte nurodyti veiksmai;

28. Jei prekių, paslaugų ir darbų pirkimai (bendrųjų išlaidų atveju) atlikti iki paramos paraiškos pateikimo, pareiškėjas pirkimų dokumentų kopijas turi pateikti kartu su paramos paraiška.

29. Tinkamomis finansuoti pripažįstamos išlaidos:

29.1. būtinos verslo planui įgyvendinti ir numatytos paramos paraiškoje ir verslo plane;

29.2. realiai suplanuotos, pagrįstos ir neviršijančios vidutinių rinkos kainų;

29.3. patirtos (t. y. apmokėtos) po paramos paraiškos pateikimo dienos, išskyrus bendrąsias išlaidas. Tačiau šios išlaidos nefinansuojamos, jeigu parama projektui neskiriama arba išlaidos nėra susijusios su verslo plano įgyvendinimu ir neatitinka iškelto tikslo – vykdyti žemės ūkio veiklą smulkiojo ūkio plėtros atveju arba jei jos padarytos nesilaikant pirkimo procedūrų, numatytų teisės aktuose;

29.4. bendrosios išlaidos, kurios yra tiesiogiai susijusios su projekto parengimu ir administravimu ir kurios yra patirtos ne anksčiau kaip prieš 1 metus iki paramos paraiškos pateikimo dienos;

29.5. faktiškai padarytos ir paramos gavėjo apskaitoje užfiksuotos išlaidos, pagrįstos dokumentų originalais arba nustatyta tvarka patvirtintomis kopijomis bei įtrauktos į ilgalaikio turto korteles;

29.6. išperkamosios (finansinės) nuomos išlaidos. Išperkamąją (finansinę) nuoma įsigyjamas turtas turi tapti paramos gavėjo nuosavybe iki verslo plano įgyvendinimo pabaigos. Įsigyjamo turto dalis, pagal išperkamosios (finansinės) nuomos sutartį, neapmokėta iki verslo plano įgyvendinimo pabaigos, paramos lėšomis nefinansuojama. Jei įsigyjama teisės aktų nustatyta tvarka privaloma registruoti nauja žemės ūkio technika ar transporto priemonės, nurodytos tinkamų finansuoti išlaidų

kategorijų sąrašė, pateiktame Taisyklių 30.1 papunktyje, buvo įregistruotos juridinio asmens, vykdančio žemės ūkio technikos ar transporto priemonių pardavimo veiklą, vardu, pareiškėjas turi pateikti to juridinio asmens rašytinį patvirtinimą, kad žemės ūkio technika ar transporto priemonė nebuvo eksploatuota.

30. Tinkamos finansuoti išlaidos, yra išlaidos, atitinkančios iškeltą tikslą – vykdyti žemės ūkio veiklą:

30.1. skirta projekto reikmėms nauja žemės ūkio technika ir įranga (šiai kategorijai negali būti priskirtos jokios transporto priemonės), technologiniai įrenginiai, kompiuterinė įranga, įskaitant programinę, N ir O kategorijų bazinės komplektacijos, išskyrus N₁G kategorijos transporto priemonės (Motorinių transporto priemonių ir jų priekabų kategorijų ir klasių pagal konstrukciją reikalavimai, patvirtinti Valstybinės kelių transporto inspekcijos prie Susisiekimo ministerijos viršininko 2008 m. gruodžio 2 d. įsakymu Nr. 2B-479 „Dėl motorinių transporto priemonių ir jų priekabų kategorijų ir klasių pagal konstrukciją reikalavimų patvirtinimo“);

30.2. verslo plane numatyta veikla vykdyti skirtų gamybinių naujų pastatų ir (arba) statinių statyba, rekonstrukcija ar kapitalinis remontas (įskaitant statybines medžiagas);

30.3. verslo plane numatyta veikla vykdyti skirtų būtinų pastatų, statinių statybą, rekonstrukciją ar kapitalinį remontą atliekant ūkio būdu finansuojamas tik naujų statybinių medžiagų įsigijimas;

30.4. infrastruktūra ūkininko valdoje, jei ji susijusi su remiama veikla ir skirta tik ūkininko ūkio reikmėms;

30.5. bendrosios išlaidos. Finansuojama bendrųjų išlaidų dalis gali būti ne daugiau kaip 10 proc. kitų tinkamų finansuoti projekto išlaidų vertės be pridėtinės vertės mokesčio (PVM);

30.6. projekto viešinimo išlaidos turi būti patirtos vadovaujantis Viešinimo taisyklėmis;

30.7. ūkinių gyvūnų įsigijimas (vertė nustatoma vadovaujantis biologinio turto ir žemės ūkio produkcijos normatyvinėmis kainomis, kurios tvirtinamos žemės ūkio ministro įsakymu);

30.8. daugiamečių augalų įsigijimas ir jų sodinimo paslaugos.

31. Netinkamos finansuoti išlaidos:

31.1. išlaidos (investicijos), nenumatytos verslo plane, ir (arba) nesusijusios su verslo plano įgyvendinimu ir (arba) remiama veikla ir neįvardytos šių Taisyklių 30 punkte;

31.2. trumpalaikis turtas, išskyrus statybines medžiagas;

31.3. išlaidos ar jų dalis, patirtos perkant prekes, darbus ar paslaugas, nesilaikant pirkimo procedūrų, numatytų teisės aktuose, išskyrus atvejus, kai yra nustatyti įkainiai. Žemės ūkio paskirties gamybinių statinių (pastatų) statybos, rekonstravimo ar kapitalinio remonto finansavimo atveju pareiškėjas arba paramos gavėjas turi teisę vadovautis nustatytais statinių įkainiais arba šias paslaugas pirkti pagal Administravimo taisyklėse nustatytas pirkimų procedūras;

31.4. išlaidos, viršijančios Ministerijos 2014–2020 metų laikotarpiui nustatytus įkainius. Nesant teisės akto, nustatančio Programos didžiausiuosius galimus įkainius, pareiškėjas įsigydamas investiciją turi naudoti konkurso / apklausos būdą. Jei pagal pateiktus komercinius pasiūlymus išlaidų vertė yra didesnė už nustatytus įkainius, finansuojama pagal nustatytus įkainius. Jei pagal pateiktus komercinius pasiūlymus išlaidų vertė yra mažesnė negu pagal nustatytus įkainius ir neviršija vidutinės rinkos kainos, finansuojama pagal pasiūlyme pateiktą kainą;

31.5. išlaidos, susijusios su išperkamosios (finansinės) nuomos sutartimi, pavyzdžiui, nuomotojo pelnas, palūkanų refinansavimo, pridėtinės išlaidos, draudimo įmokos;

31.6. žemės ūkio gamybos teisių ir teisių į išmokas įsigijimo išlaidos;

31.7. žemės įsigijimo išlaidos;

31.8. turtas, kurio valdymo (naudojimo) teisė pareiškėjui apribota (turtas areštuotas);

32. Pirkimo ir (arba) importo pridėtinės vertės mokestis (PVM), kurį paramos gavėjas pagal Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymą turi ar galėtų turėti galimybę įtraukti į PVM atskaitą (net jei tokio PVM paramos gavėjas į atskaitą neįtraukė), yra netinkamas finansuoti iš paramos lėšų.

X. PARAMOS PARAIŠKŲ TEIKIMO TVARKA

33. Paramos paraiškos forma pateikiama šių taisyklių 1 priede ir skelbiama Ministerijos ir Agentūros interneto svetainėse adresais: www.zum.lt ir www.nma.lt.

34. Paramos paraiška ir (arba) dokumentai turi būti pildomi lietuvių kalba. Kita kalba užpildytos paramos paraiškos ir jų priedai nepriimami.

35. Paramos paraiška ir jos priedai turi būti pateikti kompiuteriu (užpildyti ir atspausdinti). Ranka užpildytos paramos paraiškos nepriimamos.

36. Paramos paraiškas priima iš pareiškėjų ir registruoja Agentūros Kaimo plėtros ir žuvininkystės programų departamento teritoriniai paramos administravimo skyriai adresais, nurodytais interneto svetainėje www.nma.lt. Paramos paraiška ir (arba) papildomi dokumentai turi būti pateikti asmeniškai ar per įgaliotą asmenį, šie dokumentai taip pat gali būti pateikiami ir per ŽŪMIS. Kitais būdais (pvz., paštu, per kurjerį, faksu arba elektroniniu paštu ir t. t.) arba kitais adresais pateiktos paraiškos nepriimamos.

37. Paramos paraiškos pildomos, teikiamos ir registruojamos Administravimo taisyklėse nustatyta tvarka.

38. Užregistravus paramos paraišką, pirmiausia atliekamas administracinės atitikties tikrinimas Administravimo taisyklių nustatyta tvarka.

39. Paramos paraiškos tinkamumo skirti paramą vertinimo metu nustatoma, ar projektas tinkamas gauti paramą iš EŽŪFKP ir bendrojo finansavimo lėšų, numatytų Lietuvos Respublikos valstybės biudžete, ir galima paramos suma, suapvalinta iki sveikųjų skaičių (pagal matematines apvalinimo taisykles).

XI. PROJEKTŲ ATRANKOS KRITERIJAI

40. Projektų atrankos vertinimas atliekamas Administravimo taisyklių nustatyta tvarka.

41. Atrankos kriterijai:

41.1. kuriamas specializuotas gyvulininkystės, daržininkystės, uogininkystės, sodininkystės arba mišrusis ūkis, kuriame viena iš veiklų yra gyvulininkystė ir pajamos iš gyvulininkystės veiklos, įgyvendinus verslo planą, turi sudaryti ne mažiau kaip 50 proc. visų veiklos pajamų – suteikiama 15 balų;

41.2. ūkis, paramos paraiškos pateikimo metu, turi mažesnę ūkio ekonominę dydį, išreikštą produkcijos standartine verte:

41.2.1. nuo 4000 Eur iki 4999 Eur – suteikiama 20 balų;

41.2.2. 5000 Eur iki 5999 Eur – suteikiama 15 balų;

41.2.3. nuo 6000 Eur iki 6999 Eur – suteikiama 10 balų;

41.2.4. nuo 7000 Eur iki 7999 Eur – suteikiami 5 balai;

41.3. pareiškėjo amžius – pareiškėjams iki 40 metų imtinai suteikiama 15 balų;

41.4. įgyvendinus verslo planą, pareiškėjo prognozuojamas ūkio dydis, išreikštas produkcijos standartine verte, yra didesnis:

41.4.1. jei pareiškėjas įsipareigoja padidinti ekonominę dydį, išreikštą produkcijos standartine verte, nuo 51 proc. ir daugiau, suteikiami 25 balai;

41.4.2. jei pareiškėjas įsipareigoja padidinti ekonominę dydį, išreikštą produkcijos standartine verte, nuo 21 proc. iki 50 proc. imtinai, suteikiama 15 balų;

41.5. paramos gavėjo narystė kooperatyve, kuris iki paramos paraiškos pateikimo yra pripažintas žemės ūkio kooperatyvu:

41.5.1. jei daugiau negu 2 metai, suteikiama 15 balų;

41.5.2. jei nuo 1 iki 2 metų, suteikiama 10 balų;

41.6. jei projektas įgyvendinamas vietovėse, kuriuose esama gamtinių ar kitų specifinių kliūčių (pareiškėjo ūkis laikomas esančiu vietovėse, kuriuose esama gamtinių ar kitokių specifinių kliūčių jei ne mažiau kaip 50 proc. jo žemės ūkio paskirties žemės ploto yra vietovėse, kuriuose esama gamtinių ar kitų specifinių kliūčių (pagal tuo metu galiojančius teisės aktus), suteikiama 10 balų.

42. Privalomas mažiausias projektų atrankos balų skaičius – 35 privalomi balai. Jeigu projektų atrankos vertinimo metu nustatoma, kad projektas nesurinko privalomo mažiausio 35 balų skaičiaus, paramos paraiška atmetama.

43. Paramos paraiškų atrankos pirmumo eilės sudarymas atliekamas Administravimo taisyklių nustatyta tvarka.

XII. PARAMOS PARAIŠKŲ TVIRTINIMAS

44. Agentūra, įvertinusi paramos paraiškas, priima sprendimą dėl paramos skyrimo ar

neskyrimo. Sprendimas dėl paramos skyrimo ar neskystimo įteisinamas Agentūros direktoriaus nustatyta tvarka. Apie priimtą sprendimą Agentūra informuoja Ministeriją per 5 darbo dienas nuo jo priėmimo.

45. Pareiškėjas, patvirtinus jo paramos paraišką, tinkamą paramai gauti, tampa paramos gavėju.

46. Agentūra apie sprendimą dėl paramos skyrimo ar neskystimo informuoja pareiškėjus Administravimo taisyklių nustatyta tvarka.

XIII. MOKĖJIMO PRAŠYMO TEIKIMO, ADMINISTRAVIMO IR PARAMOS IŠMOKĖJIMO TVARKA

47. Mokėjimo prašymai teikiami ir administruojami Administravimo taisyklėse numatyta tvarka.

48. Paramos lėšos mokamos dviem arba trimis dalinėmis išmokomis per ne ilgesnį kaip 5 metų laikotarpį nuo sprendimo skirti paramą priėmimo dienos, atsižvelgiant į verslo plane numatytas veiklas ir projekto dydį.

49. Priėmus sprendimą dėl paramos skyrimo, pareiškėjui išmokama 50 proc. paramos sumos.

50. Antroji išmokos dalis (jeigu nustatyti 3 mokėjimai), sudaranti 30 proc. visos išmokos sumos, mokama, jeigu ne mažiau kaip 80 proc. išmokėtos paramos sumos yra investuota ir paramos gavėjas pateikia mokėjimo prašymą. Teikdamas mokėjimo prašymą, paramos gavėjas pateikia finansinės atskaitomybės dokumentus, tačiau neprivalo pateikti išlaidų pagrindimo ir apmokėjimo dokumentų.

51. Paskutinė 50 proc. arba 20 proc. (jeigu nustatyti 3 mokėjimai) išmokos dalis, mokama, jeigu verslo planas tinkamai įgyvendintas ir paramos gavėjas pateikia mokėjimo prašymą. Teikdamas mokėjimo prašymą, paramos gavėjas neprivalo pateikti išlaidų pagrindimo ir apmokėjimo dokumentų, o teikdamas paskutinį mokėjimo prašymą bei galutinę projekto įgyvendinimo ataskaitą, paramos gavėjas pateikia finansinių metų, kuriais buvo įgyvendintas verslo planas, finansinės atskaitomybės dokumentus. Paskutinis mokėjimo prašymas ir galutinė projekto įgyvendinimo ataskaita teikiami ne vėliau, kaip vasario mėnesį, pasibaigus ketvirtyms nuo paraiškos pateikimo metų finansiniams metams (taikoma tik tiems pareiškėjams, kurie teikia 2 mokėjimo prašymus).

52. Paramos gavėjas, Administravimo taisyklių nustatyta tvarka, verslo plano kontrolės laikotarpiu teikia Agentūrai užbaigto projekto metinės ataskaitas ir su projektu susijusios veiklos pagrindimo dokumentus.

53. Paramos gavėjų atsiskaitymai su tiekėjais turi vykti tik per finansines institucijas.

54. Agentūrai pareikalavus, paramos gavėjas privalo pateikti dokumentus, kuriais deklaruoja patirtas ir apmokėtas išlaidas bei išlaidų pagrindimo ir apmokėjimo dokumentus bei pirkimo procedūrų dokumentaciją.

XIV. SANKCIJOS

55. Netinkamai įgyvendinančiam (įgyvendinusiam) projektą paramos gavėjui gali būti taikomos ES ir Lietuvos Respublikos teisės aktuose numatytos sankcijos. Gali būti taikomos tokios sankcijos: paramos sumažinimas, paramos teikimo sustabdymas ir (arba) nutraukimas ir (arba) reikalavimas grąžinti visą ar dalį sumokėtos paramos; apribojimas teikti paraiškas; kitos poveikio priemonės dėl su gauta arba prašoma parama susijusių įsipareigojimų nevykdymo ir (arba) nustatytų reikalavimų nesilaikymo.

56. Detali sankcijų apskaičiavimo ir taikymo tvarka nustatyta sankcijų už teisės aktų nuostatų pažeidimus įgyvendinant Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės taikymo metodikoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014 m. gruodžio 4 d. įsakymu Nr. 3D-929 „Dėl Sankcijų už teisės aktų nuostatų pažeidimus įgyvendinant Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės taikymo metodikos patvirtinimo“.

57. Priemonės veiklos sričiai taikomos specifinės sankcijos yra šios:

57.1. Visa parama susigrąžinama, jei:

57.1.1. verslo planas nepradedamas įgyvendinti per 9 mėn. nuo sprendimo suteikti paramą priėmimo;

57.1.2. nuo sprendimo suteikti paramą datos iki verslo plano kontrolės laikotarpio pabaigos nustatoma, kad paramos gavėjo ūkio ekonominis dydis, išreikštas produkcijos standartine verte, yra mažesnis kaip 4 000 Eur;

57.1.3. paskutinio mokėjimo prašymo pateikimo metu nustatoma, kad verslo planas įgyvendintas netinkamai (verslo plane numatyti veiklos plėtros tikslai, suplanuotos įgyvendinti investicijos ir (arba) ekonominio gyvybingumo rodikliai pagal Ekonominio gyvybingumo nustatymo taisyklės nėra pasiekti);

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-368](#), 2016-06-15, paskelbta TAR 2016-06-16, i. k. 2016-17171

57.1.4. paramos gavėjas, norėdamas gauti paramą, pateikė melagingos informacijos arba dėl aplaidumo nepateikė būtinos informacijos. Tokiu atveju paramos gavėjas netenka teisės dalyvauti pagal priemonę ištisus kalendorinius metus, kuriais nustatyta, kad nesilaikoma reikalavimų, ir kitus kalendorinius metus.

57.2. Paramos dalis susigrąžinama, kai:

57.2.1. įgyvendinus verslo planą ūkio ekonominio dydžio, išreikšto standartinės produkcijos verte, padidėjimas yra mažesnis kaip 20 proc. Tokiu atveju paramos suma sumažinama tiek procentinių punktų, kiek buvo nepasiekta;

57.2.2. Agentūrai pareikalavus, paramos gavėjas nepateikė dokumentų, kuriais deklaruoja patirtas ir apmokėtas išlaidas bei išlaidų pagrindimo ir apmokėjimo dokumentų bei prikimo dokumentacijos. Tokiu atveju susigražinama tokia paramos dalis, už kurią paramos gavėjas nepateikė reikalingų dokumentų;

XV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

58. Projektų įgyvendinimo priežiūra ir tikrinimas, apskundimo tvarka, patikrų vietoje atlikimo tvarka ir kiti šiose Taisyklėse nenumatyti klausimai reglamentuojami Administravimo taisyklėse.

59. Pasikeitus šiose Taisyklėse nurodytiems teisės aktams, tiesiogiai taikomos naujos tų teisės aktų nuostatos.

60. Pasikeitus šioms Taisyklėms nauji reikalavimai taikomi vienodai visiems pareiškėjams, išskyrus atvejus, kai pakeitimo įsakyme numatyta kitaip.

1 priedas

PAGAL LIETUVOS KAIMO PLĖTROS 2014–2020 METŲ PROGRAMOS PRIEMONĖ „ŪKIO IR VERSLO PLĖTRA“ VEIKLOS SRITI „PARAMA SMULKIESIEMS ŪKIAMS“*

NACIONALINĖS MOKĖJIMO AGENTŪROS PRIE ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJOS KAIMO PLĖTROS IR ŽUVININKYSTĖS PROGRAMŲ DEPARTAMENTO								
						PARAMOS ADMINISTRAVIMO SKYRIUS**		
(paramos paraiškos registracijos data ir registracijos numeris)								
(paramos paraišką užregistravusio tarnautojo pareigos)				(parašas)			(vardas, pavardė)	
Paraiška vertinti priimta								
Paraiška atmesta								

(pareiškėjo vardas, pavardė)

I. INFORMACIJA APIE PAREIŠKĒJĀ

[illegible]

* *Paraiška turi būti pildoma lietuvių kalba, vardas ir pavardė rašomi didžiosiomis raidėmis, netaisoma ir nebraukoma. Raidės ir skaičiai įrašomi tiksliai į jiems skirtas vietas, nepažeidžiant nurodytų linijų. Simboliams įrašyti skiriamas vienas langelis. Paraiška pildoma kompiuteriu.*

*** Pildo Nacionalinės mokyklos agentūros prie Žemės ūkio ministerijos Teritorinio paramos administravimo skyriaus tarnautojas.*

Trumpai (ne daugiau kaip 0,5 psl.) paaiškinama:

1. kaip projektas atitinka programos priemonę;
2. kaip projektas atitinka Taisyklių III skyriuje numatytus prioritetus, tikslines sritis ir kompleksinius tikslus;
3. žemės ūkio valdos apibūdinimas, konkretūs svarbiausi naujosios veiklos plėtros etapai ir uždaviniai;
4. išsamūs duomenys apie investicijas (ir kaip numatytos investicijos pagerins esamo ūkio rodiklius) reikalingas žemės ūkio veiklai plėtoti;
5. vieta, kurioje bus įgyvendinamas projektas;
6. kokioms problemoms spręsti reikalingas projektas, kodėl ir kam reikalingi projekto rezultatai;
7. kaip pareiškėjas susijęs su spręstina problema ir kodėl būtent jis teikia paramos paraišką;
8. kodėl pasirinktas būtent toks problemos sprendimo būdas;
9. kokie projekto parengimo darbai jau atlikti;
10. kas bus atsakingas už projekto įgyvendinimą, kaip bus organizuojamas projekto įgyvendinimas.

V. TINKAMOS FINANSUOTI PROJEKTO IŠLAIDOS

(Nurodomos visos, su verslo plano įgyvendinimu susijusios investicijos, kurioms prašoma parama, jų pirkimo suma be PVM, su PVM, trumpai pagrindžiamas išlaidų būtinumas, atitikimas iškeltiems projekto tikslams. Išlaidos sugrupuojamos pagal išlaidų kategorijas. Jei dalyvaujama pagal abi programos priemonės veiklos srities remiamas veiklas, prie kiekvienos investicijos būtina nurodyti, kuriai remiamai veiklai ji priskiriama.)

Nr.	Išlaidų pavadinimas	Pirkimo suma be PVM, Eur	Pirkimo suma su PVM, Eur	Išlaidų būtinumo pagrindimas	Pirkimų vykdymo būdai
1.	Nauja žemės ūkio technika, įranga, technologiniai įrenginiai, kompiuterinė įranga, įskaitant programinę, N ir O kategorijų bazinės komplektacijos transporto priemonės, išskyrus G kategorijos transporto priemones, skirti projekto reikmėms				
1.1....					konkursas / apklausa įkainiai
2.	Gamybinių naujų pastatų ir (arba) statinių statyba, rekonstrukcija ar kapitalinis remontas (įskaitant statybines medžiagas)				
2.1...					konkursas / apklausa įkainiai
3.	Būtinų pastatų, statinių statybą, rekonstrukciją ar kapitalinį remontą atliekant ūkio būdu naujų statybinių medžiagų įsigijimas				
3.1...					konkursas / apklausa įkainiai
4.	Infrastruktūros kūrimas valdoje, jei ji susijusi su remiama veikla				
4.1...					konkursas / apklausa įkainiai
5.	Daugiamečių augalų įsigijimas ir jų sodinimo paslaugos				

5.1.					konkursas / apklausa įkainiai
6.	Ūkinių gyvūnų įsigijimas				
6.1.					konkursas / apklausa įkainiai
7.	Bendrosios išlaidos				
7.1.	Viešinimo išlaidos				konkursas / apklausa įkainiai
7.2...					konkursas / apklausa įkainiai
	Iš viso:				

VI. PROJEKTO FINANSAVIMO ŠALTINIAI

(Nurodoma, kaip pareiškėjas numato finansuoti projektą. Turi būti numatytos lėšos, skirtos apmokėti investicijos vertei su PVM. Pareiškėjas privalo nurodyti finansavimo šaltinius)

	Šaltinis	Suma, Eur	Nuoroda į patvirtinimo dokumentą / informacijos šaltinį
1.	Paramos lėšos	□□□□□□□□	Šioje grafoje nurodoma, kiek planuojama teikti mokėjimo prašymų (ne daugiau kaip du) ir kokioms investicijoms, už kurias gauta parama bus naudojama antrajam projekto etapui finansuoti.
2.	Pareiškėjo lėšos	□□□□□□□□	iš veiklos planuojamos gauti lėšos iš tikslinių programų gautinos lėšos (tiesioginės išmokos, kita parama) kita _____
3.	Paskola (nurodoma paskola iš finansinės institucijos, pagrįsta dokumentais, įrodančiais paskolos suteikimo galimybę)	□□□□□□□□	Nurodomas finansinės institucijos pavadinimas _____
4.	Iš viso (1+2+3)	□□□□□□□□	

VII. INFORMACIJA APIE TURIMĄ ILGALAIKĮ MATERIALŲJŲ TURTĄ

(nurodomas turimas ilgalaikis turtas, susijęs su numatomomis atlikti investicijomis. Būtina nurodyti objekto pavadinimą, unikalų objekto Nr., pagaminimo metus).

Turto objektas	Unikalus objekto Nr.	Pagaminimo / pastatymo metai

VIII. INFORMACIJA APIE TURIMAS PASKOLAS IR (ARBA) IŠPERKAMĄJĄ NUOMĄ

(Šioje lentelėje nurodomos visos pareiškėjo turimos paskolos ir (arba) išperkamoji nuoma, paskolos ir (arba) išperkamosios nuomos būdu finansuojamo turto davėjas, paskolos ir (arba) išperkamosios nuomos paskirtis bei gavimo data, pradinė suma, grąžinta paskolų ir (arba) išperkamosios nuomos suma iki paskutinės mėnesio dienos prieš pateikiant paraišką, taip pat nurodomas dar

negrąžintas paskolų likutis ar nesumokėta išperkamosios nuomos dalis paskutinę mėnesio dieną prieš pateikiant paraišką, palūkanų norma bei paskolos ir (arba) išperkamosios nuomos sutartyje numatytas paskolos grąžinimo ar išperkamosios nuomos išmokėjimo terminas. Jei buvo keičiamas paskolos grąžinimo ar išperkamosios nuomos terminas, verslo plane nurodoma, dėl kokių priežasčių tai atlikta.)

Paskolos ir (arba) išperkamosios nuomos būdu finansuojamo turto davėjas	Paskolos ir (arba) išperkamosios nuomos paskirtis ir gavimo data	Suma, Eur			Palūkanų norma, proc.	Grąžinimo terminas
		Pradinė	Grąžinta iki paraiškos pateikimo datos (per visus mėnesius iki paraiškos pateikimo)	Paskolos likutis ir (arba) nesumokėta išperkamosios nuomos dalis		
Iš viso:					XXX	XXX

IX. INFORMACIJA APIE PROJEKTO INOVATYVUMĄ

(Šioje lentelėje apibūdinamas projekto inovatyvumas, pažymint bent vieną langelį ženklu „X“, ir pateikiamas trumpas pagrindimas. Pildant šią informaciją turi būti vadovaujamas Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos investicinių priemonių projektų inovatyvumo vertinimo metodika, patvirtinta Žemės ūkio ministro 2014 m. gruodžio 2 d. įsakymu Nr. 3D-918):

... diegiama produkto, paslaugos inovacija (_____)
... diegiama technologinio proceso inovacija / modernizavimas (_____)
... diegiama organizacinė inovacija (_____)
... diegiama inovacijų partnerystė (_____)

X. PROJEKTO PRIEŽIŪROS RODIKLIAI

(Pildoma atsižvelgiant į projekto pobūdį. Lentelės 1 eilutėje nurodomas žemės ūkio valdos dydis ha paramos paraiškos pateikimo dieną ir prognozuojamu laikotarpiu. Lentelės 2 eilutėje nurodomas grynojo pelningumo rodiklis, kuris skaičiuojamas metais, kuriais baigiamas įgyvendinti verslo planas.)

	Rodikliai	Matavimo vnt.	Paramos paraiškos pateikimo dieną	Prognozės verslo plano įgyvendinimo ir kontrolės metais								
				Verslo plano įgyvendinimo laikotarpis ₁					Verslo plano kontrolės laikotarpis			
				20... m.	20... m.	20... m.	20... m.	20... m.	20... m.	20... m.	20... m.	20... m.
1.	Valdos dydis	ha										
2.	Grynasis pelningumas	proc.	X									
3.	Ūkio ekonominis dydis, išreikštas produkcijos standartine verte	Eur										

	Rodikliai	Matavimo	Paramos paraiškos	Prognozės verslo plano įgyvendinimo ir kontrolės metais
--	-----------	----------	-------------------	---

		vnt.	pateikimo dieną	Verslo plano įgyvendinimo laikotarpis ¹					Verslo plano kontrolės laikotarpis		
				20... m.	20... m.	20... m.	20... m.	20... m.	20... m.	20... m.	20... m.
1.	Valdos dydis	ha									
2.	Grynasis pelningumas	Eur	X								
3.	Ūkio ekonominis dydis, išreikštas produkcijos standartine verte	Eur									

Skyriaus pakeitimai:

Nr. [3D-351](#), 2015-05-04, paskelbta TAR 2015-05-05, i. k. 2015-06710

XI. KITA INFORMACIJA

(Šioje lentelėje pareiškėjas atsako į pateiktus klausimus, užbraukdamas kryželiu langelį ties žodžiu „Taip“, „Ne“ arba „Neaktualu“)

1.	Ar esate atsiskaitęs su Valstybine mokesčių inspekcija?	Taip	Ne
2.	Ar esate atsiskaitęs su Valstybiniu socialinio draudimo fondu?	Taip	Ne
3.	Ar patvirtinate, kad neturite finansinių sunkumų, t. y. esate ne bankrutuojantis ir ne likviduojamas?	Taip	Ne
4.	Ar įsipareigojate nekeisti projekto įgyvendinimo vietos ir sąlygų (vykdyti verslo plane (projekto apraše) numatytą žemės ūkio veiklą), neparduoti ir kitaip neperleisti kitam asmeniui už paramos lėšas įgyto turto nuo sprendimo skirti paramą datos iki kontrolės laikotarpio pabaigos (leidimą įkeisti turtą kredito įstaigoms Agentūra gali suteikti tik tiems paramos gavėjams, kurie paramos paraiškoje kredito įstaigos suteiktą paskolą įvardijo kaip vieną iš projekto finansavimo šaltinių. Agentūros sprendimu pareiškėjui gali būti leista įkeisti paramos lėšomis įsigytą turtą tik tai kredito įstaigai, kuri suteikė paskolą projektui įgyvendinti. Įkeičiamas turtas turi būti skirtas projekto įgyvendinimą užtikrinančiai paskolai finansuoti)?	Taip	Ne
5.	Ar įsipareigojate apdrausti turtą, kuriam įgyti ar sukurti bus panaudota parama, nuo sprendimo skirti paramą datos iki kontrolės laikotarpio pabaigos (didžiausiu turto atkuriamosios vertės draudimu nuo visų galimų rizikos atvejų projekto įgyvendinimo laikotarpiui, o įgyvendinus projektą – likutinei	Taip	Ne

¹ Pareiškėjas pildo tiek metų, kiek metų planuoja įgyvendinti verslo planą.

	vertei, atsižvelgiant į atitinkamos rūšies turto naudojimo laiką ir taikomas turto nusidėvėjimo normas, esant draudimo paslaugų prieinamumui)?	
6.	Ar patvirtinate, kad dirbtinai nesukūrėte sąlygų šiai paramai gauti?	Taip Ne
7.	Ar investicijos atitinka ir ar įsipareigojate, kad projekto įgyvendinimo laikotarpio pabaigoje, atitiks gyvūnų gerovės, veterinarijos, higienos ir maisto kokybės reikalavimus (jei numatytos investicijos turi įtakos minėtų reikalavimų laikymuisi)?	Taip Ne Neaktualu
8.	Ar įsipareigojate ūkio ekonominį dydį, išreikštą produkcijos standartine verte, kuriam buvo suteikta parama, įgyvendinus verslo planą padidinti ne mažiau kaip 20 proc.?	Taip Ne
9.	Ar ūkio (valdos) ekonominis dydis, išreikštas produkcijos standartine verte, yra ne mažesnis kaip 4 000 Eur ² ir ar įsipareigojate, kad nuo sprendimo suteikti paramą datos iki kontrolės laikotarpio pabaigos bus didesnis kaip 4 000 Eur? Jei „Taip“, nurodykite ūkio (valdos) ekonominį dydį, išreikštą produkcijos standartine verte paraiškos pateikimo dieną (įrašyti):	Taip Ne _____Eur
10.	Ar įsipareigojate investuoti ne mažiau kaip 80 proc. išmokėtos paramos sumos prieš pateikiant pirmąjį mokėjimo prašymą (taikoma tik tuo atveju, jei pareiškėjui parama išmokama trimis dalinėmis išmokomis)?	Taip Ne N/A
11.	Ar įsipareigojate nuo paraiškos pateikimo dienos iki verslo plano kontrolės laikotarpio pabaigos tvarkyti buhalterinę apskaitą pagal Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatytus reikalavimus?	Taip Ne
12.	Ar užtikrinate, kad išlaidos, kurioms finansuoti prašoma paramos, nebuvo, nėra ir nebus finansuojamos iš kitų nacionalinių programų ir ES fondų?	Taip Ne
13.	Ar esate gavęs investicinės paramos iš kitų nacionalinių programų ir ES fondų?	Taip Ne
14.	Ar esate PVM mokėtojas?	Taip PVM mokėtojo kodas Ne PVM nemokėjimo teisinis pagrindimas
15.	Ar projekte numatote statybos, rekonstravimo, kapitalinio remonto ar infrastruktūros įrengimo darbus? Jei „Taip“, nurodykite žemės sklypo, kuriame numatote vykdyti darbus, unikalų numerį _____	Taip Ne Neaktualu

² Ūkio (valdos) ekonominį dydį, išreikštą produkcijos standartine verte (SP), nustato VĮ Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras.

16.	Ar įsipareigojate viešinti gautą paramą (Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro įsakymu patvirtintomis Informavimo apie Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programą ir suteiktos paramos viešinimo taisyklėmis)? Kokias viešinimo priemones naudosite?	Taip Ne Nurodyti viešinimo priemones _____
17.	Ar įsipareigojate, kad visos investicijos atitiks ES darbo saugos reikalavimus ir bus įtrauktos į ilgalaikio turto korteles?	Taip Ne
18.	Ar įsipareigojate pradėti įgyvendinti verslo planą per 9 mėn. nuo sprendimo suteikti paramą dienos ir informuoti Agentūrą apie verslo plano įgyvendinimo pradžią?	Taip Ne
19.	Ar įsipareigojate įgyvendinti pateiktą verslo planą?	Taip Ne
20.	Ar įsipareigojate investuoti visą paramos sumą?	Taip Ne
21.	Ar įsipareigojate laiku teikti mokėjimo prašymus ir prie jų reikalaujamus pateikti dokumentus?	Taip Ne
Projektų atrankos kriterijai		
22.	Ar kuriate specializuotą gyvulininkystės, sodininkystės, uogininkystės, daržininkystės bei mišrų ūkį, kuriame viena iš veiklų yra gyvulininkystė ir pajamos iš gyvulininkystės veiklos, įgyvendinus verslo planą, sudarys ne mažiau kaip 50 proc. visų veiklos pajamų?	Taip Ne Jei, Taip, nurodykite kokį _____
23.	Ūkis paramos paraiškos pateikimo metu, turi mažesnę ūkio ekonominę dydį, išreikštą produkcijos standartine verte.	Nurodykite turimą ūkio ekonominę dydį, išreikštą produkcijos standartine verte _____,_____,_____
24.	Koks jūsų amžius?	____
25.	Kokį prognozuojate ir įsipareigojate turėti ūkio ekonominę dydį, išreikštą produkcijos standartine verte, įgyvendinus verslo planą? (įgyvendinus verslo planą, ūkio ekonominis dydis, išreikštas produkcijos standartine verte, turės būti ne mažesnis už prognozuojamą) (pildyti tik tuo atveju jei planuojate taikyti šį atrankos kriterijų)	Įsipareigoju padidinti ekonominę dydį, išreikštą produkcijos standartine verte, nuo 21 proc. iki 50 proc. imtinai ____ Įsipareigoju padidinti ekonominę dydį, išreikštą produkcijos standartine verte, nuo 51 proc. ir daugiau ____ (Pažymėti tinkamą variantą) Nurodykite planuojamą turėti ūkio ekonominę dydį, išreikštą produkcijos standartine verte _____,_____,_____
26.	Ar esate kooperatyvo narys?	Taip Ne Kiek laiko _____
27.	Ar projektas įgyvendinimas vietovėse, kuriuose esama gamtinių ar kitų specifinių kliūčių?	Taip Ne

Skyriaus pakeitimai:

Nr. [3D-495](#), 2015-06-11, paskelbta TAR 2015-06-12, i. k. 2015-09171

XII. PATEIKIAMAI DOKUMENTAI

(Šioje lentelėje Pareiškėjas pasitikrina, ar jo pateikiama Paramos paraiška yra sukomplektuota, ir pažymi (kryželiu), kuriuos dokumentus pateikia, nurodydamas pateikiamų dokumentų puslapių skaičių.)

Eil. Nr.	Dokumento pavadinimas	Pažymėti X	Puslapių skaičius
1.	Verslo planas		
2.	Prekių, darbų ar paslaugų tiekėjų trys komerciniai pasiūlymai arba kiti dokumentai, kuriais pagrindžiama tinkamų finansuoti išlaidų vertė.		
3.	Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos teritorinio padalinio deklaracija arba pažyma apie atitiktį veterinarijos, higienos ir gyvūnų gerovės ir maisto kokybės reikalavimams (pateikiama kartu su paramos paraiška, jei numatytos įsigyti investicijos turi įtakos minėtiems reikalavimams).		
4.	Finansinės atskaitomybės dokumentai (balansas, pelno (nuostolių) ataskaita) už ataskaitinius metus arba ūkinės veiklos pradžios balansas (patvirtinti pareiškėjo parašu) (kai vedama dvejybinė apskaita). Pinigų, pirkimo ir pardavimo žurnalo kopija (kai vedama supaprastinta apskaita).		
5.	Dokumentai, kuriuose patvirtinamas tinkamas projekto bendrojo finansavimo šaltinis (jei parama išmokama dviem dalimis, paskolos sutartis su finansine institucija turi būti pateikta iki verslo plano įgyvendinimo pradžios; jei parama išmokama trimis dalimis, paskolos sutartis su finansine institucija turi būti pateikta kartu su pirmuoju mokėjimo prašymu).		
6.	Dokumentai, kuriais patvirtinamas kooperatinės bendrovės (kooperatyvo) pripažinimas žemės ūkio kooperatine bendrove.		
7.	Dokumentai, kuriais patvirtinama narystė pripažintame žemės ūkio kooperatyve.		
8.	Numatomų statybos, rekonstravimo ar kapitalinio remonto darbų projektiniai dokumentai (pateikiamos statinio techninio projekto bendroji, sklypo sutvarkymo (sklypo plano, architektūros, technologijos, aplinkos apsaugos, statybos skaičiuojamosios kainos nustatymo dalys) arba projektiniai pasiūlymai su statybos, rekonstravimo ar kapitalinio remonto vertės skaičiavimu.		
9.	Statybą, rekonstravimą ar kapitalinį remontą leidžiantys dokumentai (Statinio techninis projektas ir statybą (rekonstravimą) leidžiantys dokumentai, jei teikiamas vienas mokėjimo prašymas, turi būti pateikti iki verslo plano įgyvendinimo pradžios, jei teikiami du mokėjimo prašymai, turi būti pateikti kartu su pirmuoju mokėjimo prašymu).		
10.	Atsakingų institucijų patvirtintas nesudėtingo statinio supaprastintas techninis projektas (kai jį privaloma parengti) arba kiti nesudėtingo statinio statybos dokumentai.		
11.	Poveikio aplinkai įvertinimo dokumentai (kai reikia).		

Eil. Nr.	Dokumento pavadinimas	Pažymėti X	Puslapių skaičius
12.	Pažyma dėl ilgalaikio turto apskaitos		
13.	Notaro patvirtintas įgaliojimas (jei paraišką teikia įgaliotas asmuo)		
14.	Kiti dokumentai.		

Skyriaus pakeitimai:

Nr. [3D-495](#), 2015-06-11, paskelbta TAR 2015-06-12, i. k. 2015-09171

XIII. PAREIŠKĖJO DEKLARACIJA

Aš, pretenduojantis gauti paramą pagal priemonę „Ūkio ir verslo plėtra“ veiklos sritį „Parama smulkiesiems ūkiams“, pasirašydamas šioje paramos paraiškoje patvirtinu, kad:

1. Šioje paraiškoje ir prie jos pridėtuose dokumentuose pateikta informacija, mano žiniomis ir įsitikinimu, yra teisinga.
2. Žinau, kad iš viešųjų registrų gautus duomenis Agentūra panaudos priimdama sprendimą dėl paramos suteikimo (nesuteikimo) ir (arba) sankcijų taikymo.
3. Prašoma parama yra mažiausia projektui įgyvendinti reikalinga suma.
4. Nesu pažeidęs jokios kitos sutarties dėl paramos skyrimo iš Europos Sąjungos arba Lietuvos Respublikos biudžeto lėšų.
5. Man nėra iškelta byla dėl bankroto, nesu likviduojamas.
6. Man nežinomos kitos šiame dokumente nenurodytos priežastys, dėl kurių projektas negalėtų būti įgyvendintas ar jo įgyvendinimas būtų atidedamas, arba dėl kurių projektas nebūtų įgyvendintas nustatytu laikotarpiu.
7. Žinau, kad paraiška gali būti atmesta, jeigu joje pateikti ne visi prašomi duomenys (įskaitant šią deklaraciją).
8. Sutinku, kad paramos paraiškoje ir kituose Agentūrai teikiamuose dokumentuose esantys mano asmens duomenys ir kiti duomenys būtų apdorojami ir saugomi paramos priemonių administravimo informacinėse sistemose ir kad Agentūra gautų mano asmens ir (arba) įmonės, kuriai aš atstovauju, duomenis ir kitus duomenis iš kitų fizinių / juridinių asmenų, registrų ar duomenų bazių paramos administravimo klausimais.
9. Sutinku, kad mano tinkamumas gauti paramą bus vertinamas pagal mano pateiktus ir atitinkamais dokumentais pagrįstus duomenis bei viešuosiuose registruose esančius duomenis.
10. Esu informuotas, kad duomenys apie gaunamą (gautą) paramą bus viešinami visuomenės informavimo tikslais, taip pat gali būti perduoti audito ir tyrimų institucijoms siekiant apsaugoti Bendrijos finansinius interesus Europos Sąjungos ir Lietuvos Respublikos teisės aktuose nustatyta tvarka.
11. Sutinku, kad informacija apie mano pateiktą paraišką, nurodant pareiškėjo pavadinimą, projekto pavadinimą, paraiškos kodą ir prašomą paramos sumą, būtų skelbiama Agentūros interneto svetainėje ir visa su šiuo projektu susijusi informacija būtų naudojama statistikos,

vertinimo bei tyrimų tikslais.

12. Įsipareigoju klaidingai apskaičiuotą ir pervestą į mano atsiskaitomąją sąskaitą paramos sumą grąžinti Agentūrai.

13. Žinau, kad Agentūra gali patikrinti pateiktus duomenis ir atlikti patikrą vietoje, gauti papildomos informacijos apie mano projekto ir su juo susijusią veiklą. Pateiktus duomenis kontrolės tikslams gali panaudoti ir kitos Lietuvos Respublikos ir Europos Sąjungos institucijos.

14. Esu informuotas, kad turiu teisę žinoti apie savo asmens duomenų tvarkymą, susipažinti su tvarkomais savo asmens duomenimis ir kaip jie yra tvarkomi, reikalauti ištaisyti, sunaikinti savo asmens duomenis arba sustabdyti savo asmens duomenų tvarkymo veiksmus, kai duomenys tvarkomi nesilaikant Europos Sąjungos ir Lietuvos Respublikos teisės aktų nuostatų. Esu informuotas, kad duomenų valdytojas yra Agentūra.

15. Esu informuotas, kad visi su Programos įgyvendinimu susiję dokumentai turi būti saugomi mažiausiai 8 metus nuo paramos patvirtinimo datos.

_____	_____	_____
(pareiškėjo arba jo įgalioto asmens pareigos)	(parašas)	(vardas, pavardė)

PASTABA. Parašu patvirtinama, kad pateikti teisingi duomenys ir prisiimami išvardyti įsipareigojimai, taip pat įrašomas pareiškėjo vardas bei pavardė.

Pareiškėjo (arba jo įgalioto atstovo) vardas, pavardė, parašas	
Data, vieta	

XIV. PAREIŠKĖJO SUTUOKTINIO SUTIKIMAS DĖL ASMENS DUOMENŲ TVARKYMO

(pildo ir pasirašo tik pareiškėjo sutuoktinis)

Informuoju, kad aš, _____,
(pareiškėjo sutuoktinio vardas, pavardė, asmens kodas)

esu pareiškėjo _____
(vardas, pavardė)

sutuoktinis ir dalyvauju / nedalyvauju (kas nereikalinga, išbraukti) Programos investicinėse priemonėse

(nurodyti Programos priemonių pavadinimus ir paramos paraiškų registracijos Nr.)

Esu informuotas (-a) ir sutinku, kad mano asmens duomenys gali būti naudojami pareiškėjo
_____ paramos administravimo tikslais,
(vardas, pavardė)

būtų apdorojami ir saugomi informacinėje sistemoje, viešinami visuomenės informavimo tikslais, taip pat gali būti perduoti audito ir tyrimų institucijoms, siekiant apsaugoti EB finansinius interesus EB ir Lietuvos Respublikos teisės aktuose nustatyta tvarka.

(sutuoktinio parašas) _____ (sutuoktinio vardas, pavardė)

_____ (parašas) _____ (konsultanto vards, pavardē)

PASTABA. Pasirašydamos ant kiekvieno paraiškos puslapio, pareiškėjas patvirtina, kad visi paraiškoje pateikti duomenys yra teisingi. Pareiškėjo pateikti duomenys bus apdoroti elektroniniu būdu, juos kontrolės tikslais gali panaudoti Agentūra, kitos susijusios Lietuvos Respublikos ir Europos Sąjungos institucijos.

Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų
programos priemonės „Ūkio ir verslo plėtra“
veiklos srities „Parama smulkiesiems ūkiams“
įgyvendinimo taisyklių
2 priedas

(Tipinio verslo plano pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Ūkio ir verslo plėtra“ veiklos sritį „Parama smulkiesiems ūkiams“ forma)

(dokumento sudarytojo pavadinimas)

(sudarymo vieta)

**VERSLO PLANAS PAGAL LIETUVOS KAIMO PLĖTROS 2014–2020 METŲ PROGRAMOS PRIEMONĖS „ŪKIO IR VERSLO PLĖTRA“ VEIKLOS SRITĮ „PARAMA
SMULKIESIEMS ŪKIAMS“**

(TIPINĖ FORMA)

(data)

1. INFORMACIJA APIE PAREIŠKĖJĄ

Pareiškėjo vardas, pavardė	
Žemės ūkio valdos atpažinties kodas	
Ūkininko ūkio registro numeris	

2. ESAMOS ŽEMĖS ŪKIO VALDOS SITUACIJOS ANALIZĖ

2.1. Informacija apie turimas ir planuojamas turėti žemės valdas, reikalingas projekto veiklai vykdyti, ha

	Paramos paraiškos pateikimo metu 20____		Prognoziniai metai															
			Verslo plano įgyvendinimo laikotarpis ³										Verslo plano kontrolės laikotarpis					
			20____		20____		20____		20____		20____		20____		20____		20____	
			1 ⁴	2 ⁵	1 ²	2 ³	1 ²	2 ³	1 ²	2 ³	1 ²	2 ³	1 ²	2 ³	1 ²	2 ³	1 ²	2 ³
1. Žemės ūkio naudmenos																		
1.1. Esančios vietovėse, kuriuose nėra gamtinių ar kitokių specifinių kliūčių:																		
1.1.1. ariamoji žemė																		
1.1.2. sodai																		
1.1.3. pievos ir ganyklos																		
1.2. Esančios vietovėse, kuriuose esama gamtinių ar kitokių specifinių kliūčių:																		
1.2.1. ariamoji žemė																		
1.2.2. sodai																		
1.2.3. pievos ir ganyklos																		
2. Kita žemė																		
3. Iš viso (1+2)																		
Žemės valdų pokyčių prognozinais metais pagrindimas ⁶																		

³ Pareiškėjas pildo tiek metų, kiek metų planuoja įgyvendinti verslo planą.

⁴ Nuosavybės teise valdoma žemė.

⁵ Nuomos, panaudos ar kitais pagrindais valdoma žemė.

⁶ Prognozinais metais planuojami žemės valdų pokyčiai (padidėjimas arba sumažėjimas, lyginant su situacija paramos paraiškos pateikimo metu) turi būti pagrįsti, paaiškinant kiekvieną pokytį, pokyčio priežastis, žemės valdų įsigijimo finansavimo šaltinius (padidėjimo atveju) ir pateikiant kitą pokyčius pagrindžiančią informaciją.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-351](#), 2015-05-04, paskelbta TAR 2015-05-05, i. k. 2015-06710

2.2. Informacija apie pareiškėjo turimus visus statinius

Nr.	Pavadinimas	Statinio unikalus numeris	Statinio plotas	Valdymo pagrindas

2.3. Informacija apie pareiškėjo turimą visą įrangą, įrenginius ir techniką

Nr.	Pavadinimas	Unikalus objekto numeris ⁷	Pagaminimo metai	Valdymo pagrindas

2.4. Informacija apie pareiškėjo finansinius įsipareigojimus

Nr.	Turimi finansiniai įsipareigojimai	Finansinių įsipareigojimų grąžinimo terminas	Metinė palūkanų norma, proc.	Likutis paramos paraiškos pateikimo metu, Eur	Prognoziniai metai ir planuojamos grąžinti sumos ⁸							
					Verslo plano įgyvendinimo laikotarpis ⁹					Verslo plano kontrolės laikotarpis		
					20__	20__	20__	20__	20__	20__	20__	20__
1.	Turimos paskolos, Eur											
1.1.												
1.2.												
...												
2.	Planuojamos gauti paskolos, Eur			X								
	Iš viso											

⁷ Nurodomas turto inventorinis numeris, jei turtas neinventorizuotas, kitas numeris, leidžiantis identifikuoti nurodomą turtą (pvz. pagaminimo numeris; technikos atveju nurodomas valstybinis numeris)

⁸ Nurodoma kiekvienais prognozinais metais planuojama grąžinti suma eurai.

⁹ Pareiškėjas pildo tiek metų, kiek metų planuoja įgyvendinti verslo planą.

3. PLANUOJAMOS ĮGYVENDINTI VEIKLOS IR JŲ DETALIZAVIMAS

3.1. Veiklos plėtros tikslai ir jų aprašymas

Eil. Nr.	Veiklos plėtros tikslai		Veiklos plėtros tikslų aprašymas
1.	Specializuoto ūkio plėtojimas:		
1.1.	(įrašoma, pvz. gyvulininkystė)		
2.	Mišraus ūkio plėtojimas:		
2.1.	(įrašoma, pvz. gyvulininkystė)		
2.2.	...		
3.	Kita (įrašoma)		

3.2. Informacija apie projekto veiklas¹⁰, investicijas ir laikotarpius

Nr.	Veiklos	Veiklų aprašymas	Investicijos	Investicijų pagrindimas	Investicijų suma, Eur be PVM	Investicijų suma, Eur su PVM	Finansavimo šaltinis	Laikotarpis (metai, mėnuo)

3.3. Informacija apie tolimesnę ūkio plėtrą pasibaigus projektui

Veiklos	Veiklų aprašymas	Investicijos	Investicijų pagrindimas	Investicijų suma, Eur be PVM	Investicijų suma, Eur su PVM	Finansavimo šaltinis	Laikotarpis (metai, mėnuo)

¹⁰ Įskaitant veiklas, susijusias su aplinkosauginiu tvarumu ir išteklių naudojimo efektyvumu.

4. PLANUOJAMI ŪKIO EKONOMINIO GYVYBINGUMO PASIEKIMO REZULTATAI

4.1. Informacija apie pareiškėjo planuojamas pajamas, Eur

	Ataskaitiniai 20__ metai	Prognoziniai metai								Prognoziinių skaičiavimų pagrindimas ¹¹
		Verslo plano įgyvendinimo laikotarpis ¹²					Verslo plano kontrolės laikotarpis			
		20__	20__	20__	20__	20__	20__	20__	20__	
Augalininkystė, sodininkystė, daržininkystė, uogininkystė, gėlininkystė, vaistažolininkystė ir kitos augalininkystės šakos										
Kviečiai	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
Pasėlių plotas, ha										
Derlingumas, t / ha										
Parduota, t										
Vidutinė kaina, Eur / t										
Pajamos, Eur										
...	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
Pasėlių plotas, ha										
Derlingumas, t / ha										
Parduota, t										
Vidutinė kaina, Eur / t										
Pajamos, Eur										

¹¹ Kiekvienoje eilutėje pateikiamas prognozinių skaičiavimų pagrindimas, t. y. kaip investicijų įsigijimas už paramos lėšas pagerins ūkio rezultatą. Informacija turi būti palyginama, t. y. koks ūkio rezultatas (derlingumas, produktyvumas ir t. t.) iki paramos gavimo ir po paramos gavimo (atsiradus naujai investicijai). Gali būti nuoroda į kitą verslo plano dalį, jei pagrindimas prieš tai jau buvo pateiktas.

¹² Pareiškėjas pildo tiek metų, kiek metų planuoja įgyvendinti verslo planą.

[illegible]

	Ataskaitiniai 20__ metai	Prognoziniai metai								Prognozinių skaičiavimų pagrindimas ¹¹
		Verslo plano įgyvendinimo laikotarpis ¹²					Verslo plano kontrolės laikotarpis			
		20__	20__	20__	20__	20__	20__	20__	20__	
...	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
Plotas, ha										
Derlingumas, t / ha										
Parduota, t										
Vidutinė kaina, Eur / t										
Pajamos, Eur										
Vaistažolininkystė										
Kraujažolės	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
Plotas, ha										
Derlingumas, t / ha										
Parduota, t										
Vidutinė kaina, Eur / t										
Pajamos, Eur										
...	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
Plotas, ha										
Derlingumas, t / ha										
Parduota, t										
Vidutinė kaina, Eur / t										
Pajamos, Eur										
Gėlininkystė										

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

4.2. Informacija apie pareiškėjo veiklos sąnaudas, Eur

Sąnaudos	Ataskaitiniai 20__ metai	Prognoziniai metai								Prognozinių skaičiavimų pagrindimas ¹³
		Verslo plano įgyvendinimo laikotarpis ¹⁴					Verslo plano kontrolės laikotarpis			
		20__	20__	20__	20__	20__	20__	20__	20__	
Kintamosios sąnaudos:										
.....										
Iš viso:										
Pastoviosios sąnaudos:										
.....										
Iš viso:										
Ilgalaikio turto nusidėvėjimas										
ES paramos lėšomis įsigyto turto nusidėvėjimas										
Kitos										
Iš viso:										

¹³ Kiekvienoje eilutėje pateikiamas prognozinių skaičiavimų pagrindimas, t. y. kaip investicijų įsigijimas už paramos lėšas turės įtakos sąnaudoms. Informacija turi būti palyginama, t. y. kokios sąnaudos buvo iki paramos gavimo ir po paramos gavimo (atsiradus naujai investicijai). Gali būti nuoroda į kitą verslo plano dalį, jei pagrindimas prieš tai jau buvo pateiktas.

¹⁴ Pareiškėjas pildo tiek metų, kiek metų planuoja įgyvendinti verslo planą.

4.3. Informacija apie žemės ūkio valdos ekonominį dydį išreikštą standartine produkcija

				Paramos paraiškos pateikimo metu 20 ____		Prognoziniai metai																Prognozin ių skaičiavi mų pagrindi mas
						Verslo plano įgyvendinimo laikotarpis ¹⁵										Verslo plano kontrolės laikotarpis						
						20____		20____		20____		20____		20____		20____		20____		20____		
Ei l. Nr .	Produkcij os rūšies vieneto pavadini mas	Mat o vnt.	Produkci jos rūšies vieneto standarti nė vertė, Eur	Skaiči us	Iš vis o, Eu r	Skaiči us	Iš vis o, Eu r	Skaiči us	Iš vis o, Eu r	Skaiči us	Iš vis o, Eu r	Skaiči us	Iš vis o, Eu r	Skaiči us	Iš vis o, Eu r	Skaiči us	Iš vis o, Eu r	Skaiči us	Iš vis o, Eu r			
1.																						
2.																						
...																						
Produkcijos standartinė vertė iš viso, Eur				X		X		X		X		X		X		X		X		X		

4.4. Planuojami ūkio ekonominio gyvybingumo ir kiti rodikliai

		Praėjusieji ataskaitiniai 20____ metai	Ataskaitiniai 20____ metai	Paramos paraiškos pateikimo metu 20____	Prognoziniai metai								
					Verslo plano įgyvendinimo laikotarpis ¹⁶					Verslo plano kontrolės laikotarpis			
					20____	20____	20____	20____	20____	20____	20____	20____	20____
				Iš viso, Eur	Iš viso, Eur	Iš viso, Eur	Iš viso, Eur	Iš viso, Eur	Iš viso, Eur	Iš viso, Eur	Iš viso, Eur	Iš viso, Eur	Iš viso, Eur
Pareiškėjo ekonominį gyvybingumą apibūdinantis rodiklis		Grynasis pelningumas ¹⁷											
Žemės ūkio valdos produkcijos standartinė vertė iš viso ¹⁸ , Eur			X										

¹⁵ Pareiškėjas pildo tiek metų, kiek metų planuoja įgyvendinti verslo planą.

¹⁶ Pareiškėjas pildo tiek metų, kiek metų planuoja įgyvendinti verslo planą.

¹⁷ Grynojo pelno ir pardavimo pajamų, įskaitant dotacijas, susijusias su pajamomis, santykis skaičiuojamas metais, kuriais baigiamas įgyvendinti verslo planas.

Sukurtas numatytos specializacijos ūkis	X	X									
Sukurtas mišrus ūkis	X	X									
..... ¹⁹	X	X									

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-351](#), 2015-05-04, paskelbta TAR 2015-05-05, i. k. 2015-06710

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-351](#), 2015-05-04, paskelbta TAR 2015-05-05, i. k. 2015-06710

Dėl žemės ūkio ministro 2015 m. kovo 24 d. įsakymo Nr. 3D-212 „Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Ūkio ir verslo plėtra“ veiklos srities „Parama smulkiesiems ūkiams“ įgyvendinimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo

2.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-495](#), 2015-06-11, paskelbta TAR 2015-06-12, i. k. 2015-09171

Dėl žemės ūkio ministro 2015 m. kovo 24 d. įsakymo Nr. 3D-212 „Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Ūkio ir verslo plėtra“ veiklos srities „Parama smulkiesiems ūkiams“ įgyvendinimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo

3.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-368](#), 2016-06-15, paskelbta TAR 2016-06-16, i. k. 2016-17171

Dėl žemės ūkio ministro 2015 m. kovo 24 d. įsakymo Nr. 3D-212 „Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Ūkio ir verslo plėtra“ veiklos srities „Parama smulkiesiems ūkiams“ įgyvendinimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo

¹⁸ Informacija apie produkcijos standartine verte išreikštą žemės ūkio valdos ekonominį dydį (4.4 lentelėje pateiktų duomenų suma apskaičiuojama automatiškai).

¹⁹ Pagal poreikį nurodomi kiti planuojamų pasiekti tarpinių bei galutinių rezultatų rodikliai.